

PuberPower

Brieven van en aan pubers in VPRO's achterwerk van 20 september 2003.

Een jongen van 17 schrijft onder de kop *Geen Leuk Leven*:

(...)

'Leraren weten vaak na drie jaar lesgeven nog steeds niet mijn naam. Ik word hier achteraf zo kwaad om; natuurlijk niet op het moment zelf dat mijn naam wordt vergeten, dan lach ik maar een beetje slap. Het wordt tijd dat ik mezelf weer word. (...) Maar ik weet eigenlijk ook wel dat er weinig verandert aan mij. Het enige dat helpt is doodgaan. Fijn om te weten dat iedereen doodgaat. Dat dit er over honderd jaar toch niet meer toe doet.'

Onder *Een Dikke zoen* schrijft een man van 59 aan Nienke: 'Al een aantal jaren heb ik een stil maar heftig verlangen naar het einde van mijn leven, omdat ik er niks meer aan vind. Het is niet leuk om daar naar te verlangen, niet als je oud bent zoals ik, niet als je jong bent, zoals de jongen van 13 waarop jij reageerde. Maar door bepaalde omstandigheden kan het ieder mens overkomen, dat hij/zij het niet meer ziet zitten. Hoe jong of hoe oud je ook bent. Deze week las ik jouw reactie op die jongen van 13. Vooral jouw zin: 'ik ben nog lang niet klaar met leven, omdat ik al die dingen die ik wil doen, nog niet gedaan heb', heeft me diep geraakt. Dat ik zoiets van iemand van jouw leeftijd moet lezen om weer bij zinnen te komen! Ik realiseerde me daardoor ineens, dat ik eigenlijk ook nog een heleboel dingen niet gedaan heb. En daardoor ben ik er weer anders tegenaan gaan kijken. (...) Ik heb nu een lijstje gemaakt van alles wat ik nog zou willen en wat ik nog niet gedaan heb. Sommige dingen zal ik niet meer kunnen, maar er blijft voldoende over. Eén van die dingen die me niet meer zal lukken, is dat ik jou een dikke zoen zou willen geven voor jouw schitterende reactie. Maar verder hoop ik nog genoeg tijd te hebben om al die andere dingen van mijn lijstje af te werken. Lieve Nienke, al ken ik je verdriet niet, ik ben je heel erg dankbaar.'

Volgens mij zit alles wat er te vertellen valt over PuberPower in deze twee brieven.

Mensen zoeken naar de zin van het leven. Die zin zit er, denk ik, voor iedereen in dat je iets betekent; dat het er toe doet dat je op deze aardkloot rondloopt. Als je merkt dat je iets betekent groeit je eigenwaarde. Als je eigenwaarde 0,0 is, kun je net zo goed dood zijn. Of je iets betekent, ervaar je in ontmoetingen met anderen. Dat hoeven niet altijd mensen te zijn: 'ik heb meer liefde ontvangen van mijn katten dan van de mensen in mijn leven', zegt een buurvrouw regelmatig. Zij ontleent haar eigenwaarde aan de verzorging van de straatkatten. Misschien voor ons een beetje mager, maar ze heeft betekenis. Overigens heb ik haar nooit zo trots gezien als de keer dat ze met foto en al in het wekelijkse huis-aan-

huisblad stond als de moeder Theresa van kattenwereld. Die menselijke erkenning deed haar meer goed dan ze wilde toegeven.

De jongen van 17 leeft in een wereld waarin zelfs zijn leraren na drie jaar lesgeven zijn naam niet kennen. De boodschap die hij hieruit op pikt lijkt te zijn: 'ik heb geen betekenis; ik ben niks waard. Ik kan er net zo goed niet zijn'. Wat gebeurt er als deze jongen zijn PuberPower tegen zichzelf richt?

Nienke schrijft een brief aan achterwerk en merkt enkele weken later dat ze met één zin een man van 59 van zijn doodsverlangen heeft verlost. Kun je je een grotere power voorstellen? Stel je eens voor wat dat voor je eigenwaarde kan betekenen als je als puber zo iets leest. Met zijn reactie voegt de man van 59, lijkt me, zijn dubbele gewicht aan kilo's tot aan Nienke's eigenwaarde.

Twee pubers met een enorme power. Power waarmee je levens kunt verwoesten, van anderen of van jezelf, of power waarmee je levens kunt redden. En wij leraren, begeleiders, kunnen ons spiegelen aan de volwassenen in de twee brieven. Die van de leraren die de power de foute, destructieve kant op sturen door hun leerling niet te zien. Of die van de man van 59 die vertelt wat Nienke voor hem betekent.

De zaken op een rij:

Pubers zijn evenals alle mensen op zoek naar de zin van het leven. Waarschijnlijk speelt op hun leeftijd de vraag sterker dan bij de meeste volwassenen.

Betekenis vinden zij door te ervaren dat zij er voor anderen toe doen.

Als zij daar erkenning voor krijgen, groeien zij als mens en gaat de PuberPower de goeie kant op;

Als die erkenning uitblijft, gaat de PuberPower de verkeerde kant op.

Conclusie:

De belangrijkste taak van professionals in het onderwijs is kinderen te laten ervaren dat ze betekenis hebben voor anderen en daarmee de PuberPower de goeie kant op te sturen.

Jan Ruigrok

Trainer/adviseur bij Rigardus in Rotterdam.

Reacties en informatie: j.ruigrok@rigardus.nl